

Pro Laax – Per Vus

Avon 50 onns, a caschun dalla radunonza da vischnaunca dil zercladur 1974, han las 56 personas presentas sancziunau unanimamein la proposta d’installar in legat – ina fundaziun – cul num Pro Laax. E quei eis ella per propi: ina fundaziun pro/per nossa vischnaunca. Uniuns ed instituziuns, personas privatas – giuven e vegl, occurrenzas da tut gener, projects pli pigns e pli gronds, ei dat strusch enzatgei che savess buca vegnir susteniu, enzatgi che savess buca profitar dalla fundaziun. Cundiziun per saver far diever dil sustegn: Las personas, ils projects ston haver ina relaziun cun la vischnaunca da Laax.

A quels che han a sias uras giu l’idea, a vischinas e vischins che han susteniu quella, eis ei d’engraziar e gratular per quei «instrument» che fa ses buns survetschs tochen il di dad oz.

Sper ils sustegns annuals e repetitivs – per exempel ad uniuns, alla scolaziun da musica, per la promoziun da talents, per usits ed occurrenzas da sport e cultura – ha la Pro Laax iniziav, realisau ni co-realisau e susteniu el decuors dils davos decennis projects da tut gener.

Entgins exempels:

- 1978 Festivtads «550 onns brev da libertad» cun in teater el liber e la publicaziun dil cudisch «Laax. Ina vischnaunca grischuna»
- 1980 Museum local
- 1983 Piazza da sport «Lag sec»
- 1984 Casa «Sentupada
Reconstrucziun dil clavau pervenda sper il museum
- 1988 Teater el liber «Romeo e Giulietta»
- 1997 Casa de Mont e biblioteca
- 1998 Teater el liber «Anatevka»
- 1999 Tract da colligiazion dil museum
- 2009 Teater el liber «In siemi dalla notg s. Gion»
- 2011 Cudisch d’affons e DC «La detga dil Crap Fraissen»
- 2014 Senda da cultura
- 2017 Cudisch d’affons e DC «La detga dil Lag digl Oberst»
- 2018 Casa da cultura ed art «Cularta»
Carta cun nums da funs dalla vischaunca
- 2021 150 onns Flurin Camathias: Occurrenzas, concerts, DC e cudisch festiv
Lavurs per conservar ils mirs dalla ruina dil casti Lagenberg
- 2022 100 onns Hans Moser: Exposiziun, occurrenzas e cudisch festiv
- 2023 Renovaziun dil fuorn da paun a Furnatsch

Dapli informaziuns davart historia e svilup dalla vischnaunca da Laax anfleis Vus era sin questa pagina d’internet, ella rubrica «Historia e svilup Laax».

In sguard en l'istoria

Dalla taxa da 2% ord las midadas da maun, mavan tochen 1970 1% en cassa communal ed 1% en in fondo da scola. A caschun dalla radunonza communal dils 3 da fenadur 1970 ha Eusebi Gliott (1919-1994) proponiu da duvrar ½% da quels daners – ina nova casa da scola steva aunc buca en discussiun – per financiar lavurs da sanaziun che stevan en connex cun il Lag Grond ed installar in «Fondo Pro Laax».

La sanaziun dil lag ei vegnida realisada ils onns 1974/75 ord mieds ordinaris dalla cassa communal e las personas al tgamun, en special il scarvon Augustin Killias (1934-2017) ed il president communal Eugen B. Hangartner, han ponderau tgei far cun il «Fondo Pro Laax».

La proposta da crear la «Fundaziun Pro Laax» ei vegnida acceptada dalla radunonza da vischnaunca dils 28 da zercladur 1974. Sco emprems commembers dil cussegl da fundaziun ein vegni elegi: Pieder Antoni Arpagaus, Norbert Cathomen, Eugen B. Hangartner, Augustin Killias e Franco Palmy.

Las personas che han presidiau il cussegl dalla fundaziun Pro Laax dapi sia fundaziun tochen oz (da seniester): Claudio Coray 2006-2015; Eugen B. Hangartner 1974-1994; Natalia Gliott 1999-2003; Erwin Ardüser 2003-2006 e dapi 2015; Peder Camathias 1994-1999.

Cerchel Cultural

1977 ha la Pro Laax decidiu da fundar il Cerchel Cultural Laax. Quei per haver a disposiziun in organ operativ che tgira, promova, coordinescha las activitads en vischnaunca e ch'organisescha era sez occurrenzadas da tut gener.

Dapi 1979 realisescha quel era l'agenda che vegn tochen oz repartida en tuttas casadas. Culs onns ein ils basegns semidai. Buca pli dumandadas era en special las offertas da cuors, referats ed occurrenzadas che l'uniun organisava. Aschia ha la radunonza generala dils 19 da mars 2008 decidiu da slijar il Cerchel Cultural e puspei surdar las incumbensas alla Fundaziun Pro Laax.

Dapi quei onn dispona la Pro Laax d'in secretariat che vegn era menaus dapi lu da Romana Brunold che ha siu biro en Casa de Mont.

Erwin Ardüser, president Pro Laax

Laax, november 2023